

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

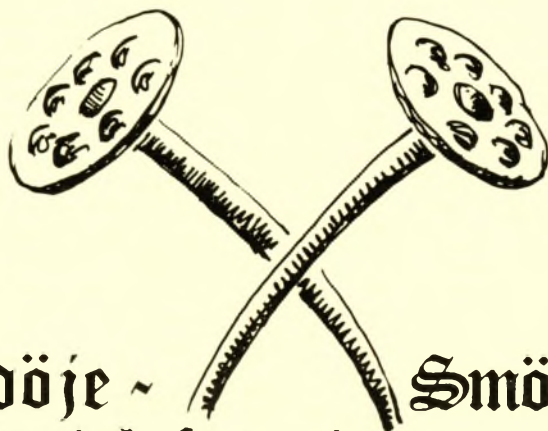
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ledöje ~ Smörum
historisk forening og arkiv

9. Årgang Nr. 2 1987

DEN UFULDENDTE HISTORIE

Da den franske dronning Marie Antoinette den 16. oktober 1793 blev dømt til døden, udstødte hun en forbandelse over et medlem af det revolutionære kommuneråd, Jacques René Hébert: "Min forbandelse skal ramme dig og dine efterkommere i seks led," fordi han anklagede hende for et påstået blodskamsforhold til sønnen.

Jacques René Hébert var formand for hebertisterne, som havde afskaffet kristendommen og indrettet Notre Dame-kirken til "Fornuftens Tempel", hvor de afholdt vilde og usædelige fester. Men kun et halvt år efter Marie Antoinette blev J. R. Hébert selv kørt til guillotinen, dømt netop p.g.a. sin gudsbespottelse, som Robespierremente var uværdig for republikken.

Hans kone og søn, Jean, flygtede samme dag til det fredeligste land, de kunne finde, Danmark, hvor de for smykker og penge købte en gård i Taarnby på Amager, vistnok "NyKro". Jean, der på det tidspunkt var 23 år, fordanskede sit navn til Johan Hebert. Han giftede sig og fik adskillige børn, bl.a. Bombardus (navnet formodentlig inspireret af det nylige bombardement i København i 1807) og Carl Ferdinand, f. 17. januar 1814.

Denne Carl Ferdinand Hebert var i en årrække ejer af Nybøllegaard, men spørgsmålet er, hvornår og hvor længe? Han døde 41 år gammel og ugift d. 28. august 1855 på "NyKro" og blev begravet fra Taarnby kirke d. 31. august 1855.

Måske har en af foreningens slægtshistorisk interesserede medlemmer lyst til at finde ud af mere om C. F. Hebert?

K.F.

Kilder (i Lokalsamlingen): Fam. Hebert, optegnelser v/Grete Hartvig Andersen, Haslev.
Artikel i "Hjemmet", 1965 nr. 32.

SMEDEN I LEDØJE, PETER NIELSEN

Peter Nielsen overtog smedien ved Ledøje gadekær i 1909 efter Jørgen Frederiksen. Foruden smed var han præmieskydningsmand, ivrig biavler og deltager i modstandskampen (se 5. maj-særnummer 1985).

I Søndre Birks Smedemesterforenings "Jubilæumshefte 2. april 1897-1967" er der et interview med Peter Nielsen:

Smede Peter er 84 og har været medlem af foreningen siden 1909.

Jeg spørger ham, om han ikke kan fortælle om de gode, gamle dage.

"Jo, det vil jeg sige, jeg ved ikke, om de gode, gamle dage var så gode.

I min læretid arbejdede vi fra kl. seks morgen til kl. halvtotte om aftenen, også om lørdagen. Om søndagen dog kun til kl. 12. Så skulle vi lige rydde op i værkstedet, og kl. blev gerne henad tre, inden vi fik fri.

Vi fik morgenkaffe kl. 6, frokost kl. halvni, middag kl. 12. Den stående ret var varm skummetmælk med rugbrødsterner. Vi havde middagspause en time. Vi fik en kop kaffe, inden vi begyndte over middag. Mellemmad kl. fire. Så fik vi en kop te kl. otte, inden vi gik i seng, for at samle kræfter til en ny dag.

Fra mit kammer gik man lige ud i det fri. Halvdørene var ikke rigtig tætte. Det skete, at jeg vågnede om morgenen, og der lå en snedrive hen over dynen.

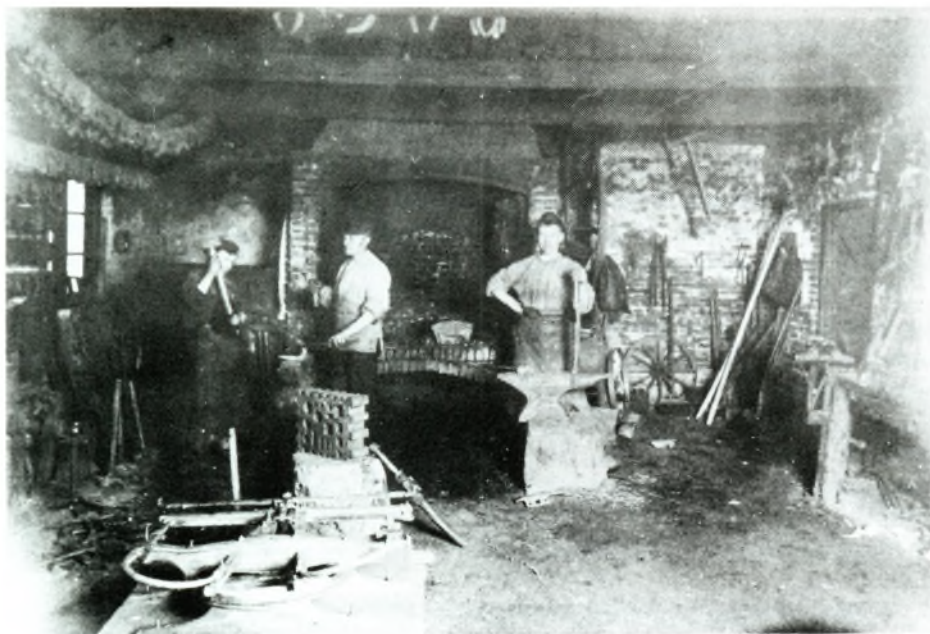
Jeg flettede en måtte af halm og satte for indvendig, det lunede for frosten og skærmede for sneen, men ikke for rotterne, der havde frit løb.

Som ung svend kom jeg her til Ledøje. Jeg købte senere smedien.

Den første morgen fik jeg skænket en kop kaffe. Jeg sagde til mester, at jeg plejede at få et halvt stykke rugbrød til. Efter en del forhandling med mesters kone blev det noget nølende bevilget.

Det var efterhånden skikken, at man holdt fyraften kl. 7, det gjorde jeg også. Mester protesterede og blev ved til kl. halvtotte. Mester protesterede også, fordi jeg holdt fri om eftermiddagen grundlovsdagen. "Det var ingen helligdag," sagde han, for der var ingen gudstjeneste.

Når vi smedede sko, slog mester for. Når vi brændte sko sammen, tog vi først en hetz på hver ende og smedede først emner af passende størrelser. Jeg sagde, at vi i min læreplads smedede

Der arbejdes i smedien, omkr. 1909.

F.v. ses en læredreng, Jørgen Frederiksen og Peter Nielsen.

skoene færdig i den samme hetz.

Da jeg altid har haft mange kræfter, morede det mig, og jeg slog rask i ambolten, kom igen, kom igen. Så skete det, at mester i lidt god tid sagde: "Skal vi ikke holde fyraften." Men jeg svarede, at for min skyld kunne vi godt tage et par ender til."

"Hvad lavede I ellers dengang?"

"Ja, hvad lavede vi? Det, der kom og gik, heste, vognbeslag og bøndernes redskaber. Desuden havde vi en produktion af riffelplove, som jeg overtog, da jeg blev selvstændig. Vi fik støbt underplove af egen model, og vi havde skabeloner til muldpladerne, d.v.s. riflerne.

Vi leverede såvel nye plove som reservedele til vore kunder og til videresalg bl.a. til isenkræmmer Nielsen, Vestergade i København."

"Var der nogen penge i det?"

"Nej, det var hårdt slid og lille fortjeneste, som alt andet arbejdede dengang. I øvrigt gik dagen med liv og lyst, vi kendte jo ikke bedre, og vi kunne lide det.

Ind i mellem blev der tid til at lave lidt sjov. Det skete, der

kom stærke mænd ind i smedien, der ville vise deres kræfter. Når de så var færdige, spurgte jeg, om de også kunne dette, og så løftede jeg ambolten i min lille finger.

Ja, og så var der dengang efter første verdenskrig. Det var sløje tider for landmændene, lige som nu, men hvorfor skulle det gå ud over smeden, der havde den længste dag og en lille fortjeneste.

L. S. forlangte, at smeden skulle slå af på priserne, det var navnlig hestekoene. Ellers ville man oprette andelssmedier.

De indkaldte til et stort møde på kroen. Da man havde ventet en tid, sendte man bud efter mig. Jeg svarede, at jeg havde ingen ærinde på kroen, men hvis nogen ønskede at tale med mig, så var jeg da hjemme.

Der kom en deputation og fremførte deres krav. Men jeg var ikke til sinds at handle. Da man ingen vegne kunne komme, brød man op. Forinden sagde den ene, at så skulle smedeporten blive lukket. Jeg svarede:

"Det er da mig, der har nøglen."

Ledøje smedie, som blev nedrevet i 1973, lå ved gadekæret, hvor nu Frihedsegen er plantet. Vejrhanen er nu i foreningens samlinger.
Maleri af Frits Jespersen, 1968.

NYT FRA FORENINGEN

Sæson 87/88

Med dette blad byder foreningen velkommen til en ny sæson, hvis højdepunkt bliver festlighederne i anledning af 200-året for stavnsbåndets ophævelse. Arrangementerne i anledning af 200-året vil danne afslutningen på sæsonen. Herom vil senere tilgå information til medlemmerne. Vi håber på stor tilslutning til disse aktiviteter.

Som sædvanligt vil der blive arrangeret en efterårstur (programmet er vedlagt) og en lokal forårstur.

Foredragsrækken har vi ladet trykke på vedlagte folder, og samtidig er der etableret en kørselsordning. Vi håber, det giver flere mulighed for at deltage.

Alle medlemmer er desuden meget velkommen i arbejdsgrupperne. Er der interesse for at deltage, så kontakt venligst:

arkæologigruppen:	Rita Holm
fotogrupperne:	Poul Zeiler
registreringsgruppen:	Lone Brüsck.

Til arkivet efterlyses en ny leder. Aase Thygesen har hele tiden ønsket en afløsning. Det er meget vigtigt, at der findes en god løsning på denne vigtige post. Kontakt venligst undertegnede snarest.

Foreningens 15 års dag og arkivets 10 års dag

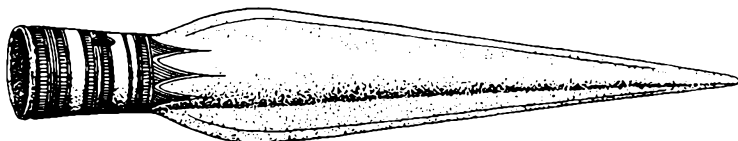
I februar måned fejrede vi som bekendt vore fødselsdage ved et arrangement i Smørum Gl. Skole den 28. februar. I den anledning modtog foreningen og arkivet en række dejlige gaver. Da dette blad er det første efter fødselsdagene, skal hermed med tak bringes en liste over gaverne:

Kulturelt udvalg: 3 flasker vin
Ledøje-Smørum kommune: en sammenplantning
Gundsg Egnshistoriske Forening: 1 flaske portvin
Ledøje-Smørum Aftenskole: 2 flasker vin
Byhistorisk Samling for Lyngby-Tårnbæk kommune: farvefoto af Smørum Gl. Skole
Værløse Historiske Forening og Arkiv: en sammenplantning samt en plakat
Hove offset: et maskinskrivningsbord + kuverter
Else Herrmann: 500 kr.

Til foreningens samlinger tilgik:
En fotosamling fra Anne Marie Nielson
4 par kopper + billede fra Ellen Jørgensen
Idrætsforeningens fanebrev fra Danmarkssamfundet + ligningsliste fra 1893 fra Gunnar Alex Jensen
Lysbilledserie fra Svend Allan Jensens tegnestue ved arkitekt O. S. Pedersen
En bog - en konfirmationsgave til Laura Marie Hansen - afleveret af hendes søn

Fra Gudmund Jørgensens Fond modtog foreningen kr. 25.000. Dette store beløb vil blive brugt til bl.a. at genudsende Riis-Nielsens bog: "Fra Fæstebonde til Selveje". Det er med stor taknemmelighed, foreningen har modtaget beløbet.

Med venlig hilsen
Steen Asger Jensen

NYT FRA ARKÆOLOGIGRUPPEN

Yngre bronzealder-boplads i Hindbærvangen II

Arkæologigruppen har igen været på besøg i Hindbærvangen II. Arealet er blevet udbygget i tre etaper, og hver gang har der været foretaget prøveudgravninger af Kbh.amts arkæolog fra Søllerød Museum.

Desværre har de prøver ikke givet resultater, som kunne fortælle os om tidspunktet for de aktiviteter, som sporene viser, var foregået på stedet.

Der blev ved hver prøveudgravning konstateret kogegruber, og ved en efterundersøgelse blev der i april 86 af arkæologigruppen fundet lidt ubestemmelig keramik.

Den sidste prøveudgravning blev foretaget i maj 87, og da maskinerne lige før pinse blotlagde undergrunden, rykkede arkæologigruppen ud igen. Vi konstaterede kogegruber fordelt over arealet samt et rektangulært spor med stolpehuller (måske et hus).

Gruppen, der bestod af Michael Baske, Rita og Erik Holm, fortsatte med at grave i pinsen. Vi blev belønnet med gode fund af en grov keramik, som senere er dateret til ca. 1000-500 år før vor tidsregning. Vi kan nu sige, at den store aktivitet, der har været på arealet, må henregnes til yngre bronzealder.

Fra efteråret vil det være muligt for besøgende at se fundene i åbningstiden den 1. torsdag i hver måned kl. 19.30.

Rita Holm

NYT FRA REGISTRERINGSGRUPPEN

Ved udstillingen den 28. februar i år præsenteredes et udsnit af de efterhånden 104 effekter, som er afleveret til foreningen. Af pladshensyn er det ikke muligt at have alle genstande fremme, så de kan bese, men vi vil til vinterens foredrag udstille skiftende ting. Følgende genstande er indkommet til foreningen i 1987:

1 presse, anvendelse uvis	7 musikplader i metal
1 barnegangstol	1 gravsten (hentet fra et gærde)
1 koldrulle, der af pladshensyn opbevares på Gersager	3 silketørklæder
4 par kopper med kagetallerkener	1 sypose

Selv om pladsen er trang, modtager vi meget gerne genstande til vores samling.

A.P.

* * *

De 4 par kopper, som Ellen Jørgensen har foræret foreningen, har tidligere tilhørt hendes bedsteforældre, klokkerparret Anders og Karen Petersen. I Billed-Bladet fra d. 14. maj 1940 er der en 6-siders reportage "Dette er Livet i Danevang". (Ledøje.) Derfra stammer nedenstående foto af kopperne og de daværende ejermænd.

Fødselsdag hos Dannebrogsmænd Anders Petersen, pensioneret Klokker, med Kongens Orden paa Stadsfrakken og mange Smil til den høje Gæst, Hr. Pastor Niels Gottschalck-Hansen. Anders fylder toogfirs med det fine Kaffestel og Kransekage, og sammen med ham sidder hans prægtige Kone Karen, der er et Aar ældre end han. Saa mange Smil til saa mange Aar! Det er Lykken i Danevang.

LEDØJE-SMØRUMS LOKALHISTORIKER,

NIELS OVE RIIS NIELSEN

Det var en sørgelig meddelelse at få midt i sommervarmen, at N. O. Riis Nielsen er død, knap 75 år gammel.

Næstefter lærer J. P. Jørgensen var Riis Nielsen vor "egnshistories flittige forsker", især hvad angår viden om Smørumovre og Smørumnedre, hvor han boede det meste af sit liv, og hvilket manifesterede sig i udgivelsen af hans bog "Fra fæstebonde til selveje, Smørumnedre fra 1797-1930". Riis Nielsen overlod Historisk Forening alle rettigheder over manuskript og fotos, og det var typisk for ham, at han betalte fuld pris, hvis han senere fik brug for et eksemplar som gave til bekendte.

Man kan vist roligt sige, at Riis Nielsen gennem årene var Lokalhistorisk Arkivs største leverandør af fotos og andre arkivalier, for han forstod virkelig betydningen af at have fået et lokalhistorisk arkiv i kommunen! Han var en overgang arkivets flittigste gæst, og altid havde han en "godbid" med til os. Når han syntes, vi trængte til en opmuntring, kunne han finde på at give os 300 kr. til os selv. Pengene blev senere brugt til en julefrokost for arkiv- og fotofolk.

Mange af artiklerne i dette blad skyldes ikke blot ham personligt, men mange stammer også fra hans foræringer til "Lokalsamlingen". Da jeg i sin tid bad ham om en artikel til 5. maj-særrnummeret i 1985, om våbenedkastningerne her under krigen, var han, trods sin ulyst til at mindes de tider og opholdet i "Neuengamme", straks parat til at hjælpe mig. Vi var vist begge to klar over betydningen af at få den "historie" i hus (d.v.s. arkiv). Efter to dage ringede han og sagde, at manuskriptet lå klar til afhentning, og at han gerne ville have det ud af huset så hurtigt som muligt. Ved den lejlighed fortalte han, at den "fortjenstmedalje", som han fik overrakt efter krigen af de allierede, havde han smidt i Tuborg havn, for han var ikke en bedre eller større patriot end så mange andre danskere!

Historisk Forening og Arkiv er ham stor tak skyldig.

K.F.

MIG — OG MIT TOG

Af de 100 år, Frederikssundsbanen har eksisteret, har jeg været kunde i 66 år. Kun 9 måneder gammel foretog jeg min første rejse, fra Måløv til Svendborg.

Før jernbanen kom, havde man to vejmuligheder fra Smørumnedre til Måløv. Den ene var Smørumnedrevej, hvis forløb til "Korsvejgård" stort set er som nu. Den anden kaldte man "Skovvejen", formentlig fra den tid, Storemoseområdet var udlagt som skov. Skovvejen blev videreført fra Storemosen til Måløv, da gårdene ved udskiftningen blev flyttet ud. Det var i 1700-tallet.

"Skovvejen" begyndte i Smørumnedre ved Rendebæksvej ud for den gamle købmandsforretning. Den fulgte Langdyssegårds sydlige skel og stødte til Storemosevej, der forbandt Flodvejen over Boesagergård, videre forbi Vestre Tvinggård, og udmundede i Måløv bygade ved Eskebjerggård.

Vejen snor sig gennem en række jordlodder, inden den når Måløv. Det er klart, at jernbanen, med den deraf følgende trafik til og fra stationen, har betydet en stor belastning og været til megen gene for lodsejerne. I 1906 enedes man da også om at flytte Storemosevej til dens nuværende forløb langs markskellene, idet de implicerede afgav jord til en 6 alen bred vej med ret til telefonpæle i vejkanten. I 1922 ændredes en mindre del af vejen, så den førtes over statsbanernes nybyggede viadukt.

Som det var skik dengang på gårdene, tog man sig af slægtens gamle. Hos os boede min fars faster. Hun var født i 1842, ugift, var uddannet som mejerske og styrede hus for min far, til han blev gift.

Faster havde en endnu ældre veninde. Hun hed Boel og boede i Måløv i et gammelt mørkt hus. Jeg kan tydeligt huske det, for når faster aflagde besøg, skulle jeg følge med. Gulvene hos Boel var næsten sorte, men skinnende blanke. Jeg blev anbragt i en højrygget gyngestol, hvor armlænene var stærkt krakelerede i malingen og væmmelige ru at holde på. Jeg fik altid sodavand.

Turen tilbagelagde vi til fods. Faster var klædt fint på med et "Havelok-lignende" overstykke, en broderet taske og en ege-træstok i hånden. Hun ville aldrig gå ad Smørumnedrevej på grund af den stærke trafik. Akja, alt er relativt. Biler var dengang uhyre sjældne, men man kunne risikere at møde et hestekøretøj, men så skulle man også være heldig. Nej - faster ville ad "Skovvejen". Hun vidste godt, at man her kunne møde ubehageligheder, men "Skovvejen" var nu hendes vej.

Den første del af vejen gik fint. Da passerede man gennem venners og families jord, men hvor Buhl Olsens ejendom ligger i dag, begyndte genvordighederne. Der boede den gang en mand med et stort fuldskæg og et meget vredt ansigt. Hvad han hed, har jeg glemt, for han blev aldrig kaldt andet end "Eneboeren". Vejen gik lige gennem hans gård, og allerede før vi nåede derhen, stod han i døren og råbte: "Ved du ikke, at vejen er nedlagt, Karen Margrethe! Det er forbudt at gå her!!"

"Faster" og Ove Riis Nielsen, 1916.

"Det ved jeg godt, eneboer! Men jeg har altid gået her, og det bli'r jeg ved med. Du bruger jo også vores vej, når du skal til smedien... du skal vel ikke ha' en af kæppen her!!"

Hele dette ordskifte har sikkert været deres form for humor, men for en 5-6-årig dreng lød det som alvor.

Næste vanskelighed opstod ved Eskebjerggård. Vor tidstabel var sådan tilrettelagt, at vi netop nåede jernbaneleddet, når et tog bruste forbi. Når vi så var kommet vel over banelinjen, mødte vi med usvigelig sikkerhed Eskebjerggårds to store og meget støjende hunde, men dem ordnede "Faster". De fik nogle rap af stokken og for hylende ind på gårdspladsen. Lige så sikkert kom "Enken" Karen Sofie Andersen ud og råbte, at her måtte vi ikke gå! Men når hun så, at det var Karen Margrethe, blev hun mild og venlig. Selvfølgelig måtte vi gå der, så meget vi ville, men nu da vejen var flyttet, løb der jo så mange, og man var netop gået med til flytningen for at blive fri for færdsel forbi gården.

Storemosevej var en privat vej, som lodsejerne selv skulle vedligeholde. Der blev sparet, og rent faktisk var vejen kun et hjulspor, som i regnperioder var næsten ufremkommelig. I et sådant føre måtte man have galocher eller træskostøvler på, og skulle man med toget, "parkerede" man fodtøjet hos portøren i rejsegodsekspeditionen.

Jernbanens åbning betød en stærk stigning af trafikken til Måløv. Hidtil havde bønderne været henvist til hver for sig at fremstille smør og ost af overskudsmælken; nu kunne man med særlige mælketog sende mælken direkte til København, hvor den solgtes til forbrugerne gennem "Ismejerierne". Mælkeleverancen fra Københavns omegn udkonkurrerede efterhånden byens "Koholderier", der hidtil havde været ene om at levere frisk mælk til Hovedstaden. Nu var transporten fra landet blevet meget lettere.

Omkring 1912 fik andelsmejeriet "Enigheden" i København en filial i Måløv, og så ophørte mælketogene efterhånden.

Der var andre specialtog. "Skoletog" morgen og eftermiddag transportererede børn fra Ølstykke, Stenløse, Veksø og Måløv til Ballerup, hvor der var en privat realskole.

I vintersæsonen var der "Teatertog", som gjorde det muligt om aftenen at komme til København til teatertid.

Endelig var der de særlige "Latrinvogne", hvis ildelugtende indhold blev aflæst i et specielt opført "Latrinhus", der var opdelt i store bassiner, hvorfra udleveringen til bønderne fandt sted.

Latrinhuset bestyredes og passedes af en specielt uddannet mand, der bl.a. havde en lille robåd, så han kunne komme rundt i bassinerne og kontrollere, at latrinen havde den rigtige konsistens.

I min barndom fortalte man, at han engang kæntrede med båden. Han reddede sig op igen, men trods grundig afsæbning bag efter ville hans kone ikke i lang tid have ham inden for dørene. Det er nu nok overdrevet, men det er rigtigt, at han faldt udenbords.

Der var liv på Måløv station den gang. Når togene kørte til peronen, var der travlhed. Trafikassistenten, betjente, telegrafan med en kolossal fingerfærdighed, signalklokkerne ringede, en portør løb af sted med en kæmpetrækvogn og modtog gods fra pakvognen, en anden satte signal i "Signalhuset", passagerer kom løbende i sidste øjeblik og skulle med toget. Det var sammensat af 2. og 3. classes vogne. 3. klasse havde hårde træbænke. Der var også gamle vogne med petroleumsbelysning. Og særlige "Skovvogne", hvor den halve side af vognen kunne skydes til side, så man rigtig kunne få frisk luft.

"Buhl-Olsens ejendom" ved Stormosevej blev nedrevet i 1974 ved Frugtvangens anlægelse.

Fra omkring 1921 gik jeg i Ballerup realskole, og jeg var et af de børn, som i vinterhalvåret kørte med tog fra Måløv, hvorved jeg lærte det faste stationspersonale godt at kende.

Stationsforstander Steenberg var en stout ældre herre med hvidt fuldskæg. Han havde en stor kakadue, som om sommeren sad oppe i det store kastanjetræ og råbte "Afgang!!"

Der var min skolekammerat Tonny's far, trafikassistent Nielsen, som sendte togene af sted. Og der var Pouls far, overportør Christensen, der regerede over godsterrænet. Når en ko var lidt uvilrig til at gå op ad rampen, skubbede Christensen på og sagde: "Åh - du er så glad, så glad, fordi du skal til København."

Poul Christensen var nogle år ældre end jeg og en stor spasmerger. En periode mødte han hver dag med strikkesøj, som han var i gang med under togrejsen og i frikvartererne i skolen. Han havde en særlig evne til at liste penge fra sin far, idet toget kørte ind på stationen, for han hen til faderen og bad om en 25-øre. Faderen spurgte, hvad han skulle bruge den til? Poul forklarede, at det var til noget, man kunne få i æsker, og som smagte godt. "Gi' mig nu penge, far, ellers kommer jeg ikke med toget!"

Den gik hver gang. I toget spurgte jeg, hvad det var, som smagte så godt? Poul forklarede, at det hed "Lange sorte farmaceuter", og at jeg kunne få det på apoteket, jeg kunne jo selv prøve.

Det gjorde jeg så, naiv som jeg var, men blev smidt ud af apoteket af en ældre herre med rigtige "Apotekerbriller", dem man kan kigge oven over.

Desværre skete denne hændelse en af de første dage i min skoletid i Ballerup, og da det formede sig sådan, at jeg efterhånden blev fast bud for Smørumnedres medicinforbrugere, blev mine bestillinger i lang tid efter modtaget med en vis skepsis.

En ældre kone i Smørumnedre havde fundet på, at hun kun kunne spise Irma-margarine og drikke Irma-kaffe. Ved Ballerup station lå der et beskedent Irmaudsalg på nogle få kvadratmeter. Over døren stod der:

*Man køber margarine hvor
den lille Irmapige bor.*

Disse "Irma-ekspeditioner" var jeg ikke glad for, fordi min skoletaske kom til at lugte af margarine og kaffe.

Det var ellers et blandet selskab, der tog med skoletøget om morgenen fra Måløv. Foruden de mange skolebørn var der ikke så få, der skulle til København for at sælge deres produkter. Folk kom med store rektangulære kurve fyldt med æg, blomster eller andre frembringelser. Kurvene blev båret over skuldrene i et "åg". Sortklædte, højtidelige landbokoner kunne også være en oplevelse. De var meget forargede, når toget kørte forbi et hold jernbanearbejdere, der stod langs linjen og betragtede det forbi-kørende tog, mens de støttede hagen på skovlskaftet. "De forslæver sig int', ka' man nok se! De står altid der og glori, når man kører forbi!"

Ja hvad skulle de ellers? Banen var enkeltsporet, men det tænkte de gode koner ikke på.

Gennem årene har jeg ikke altid været en lige trofast kunde hos Statsbanerne. I en lang periode førte jeg bilistens magelige tilværelse, men omkring 1960 solgte jeg bilen og købte togkort fra Måløv til København. Jeg begyndte at gå til stationen hver dag, men desværre kunne jeg ikke gå i fred på Smørumnedrevej. Gamle venner, som stadig kørte i bil, syntes, at det var synd for mig. De forlangte at køre mig. Forgæves forsøgte jeg at forklare, at jeg gik for min sundheds skyld. Den troede de ikke på.

Så begyndte jeg at cykle til og fra stationen. Nu fik jeg i hvert fald motion. Det var sådan, at man i mine skoleår havde et cykel-

Broen, der fører fra Stormosevej til Måløv station. Tegning af Kj. Johansen, 1979.

skur på stationen i form af en gammel jernbanevogn. Den var der ikke mere, og det kunne virke chokerende med en gennemblødt sadel. Jeg skrev et høfligt brev til Generaldirektoratet - og min-sandtten, om vi ikke fik et halvtag over cykelstativerne. Da vi havde fået det, købte jeg igen bil...

Den hygge og det gode forhold, jeg oplevede med stationspersonalet i 1920'erne, oplevede jeg igen i 1960'erne. Meget var forandret rent "togmæssigt", men personalet havde samme indstilling som dengang. Forholdene var tilpas små, alle kendte alle, og der var smil og hjælpsomhed over hele linjen.

Forleden aften var jeg på Måløv station. Alt var uddødt. På et skilt stod: "Billetter sælges i toget".

Ikke en sjæl var at se. Jeg satte mig på en bænk og drømte om gamle dage. Da lød der ofte klavermusik fra tjenesteboligerne på den anden side af sporene. Det var før radioen; den gang havde ethvert ordentligt, kristent hjem et klaver.

Nu kunne man kun se det blålige lys fra et fjernsynsapparat.

"Mit tog" har givet mig mange gode oplevelser - og det har sørgt for, at jeg lærte mange dejlige mennesker at kende.

(Forkortet, red.)

N. O. Riis Nielsen
(Livet langs banen, 1979)

OH - HVILKEN GYSELIG ENDE

For 200 år siden blev fæstere ofte sat fra deres gårde. Hvis en fæster ikke kunne betale sine skatter, blev han sat fra gården med kone og børn. Undertiden kunne fæsteren risikere "gældsfængsel" eller fæstningsarbejde, hvor forholdene var så dårlige, at mange ødelagde helbredet eller døde. For at undgå dette fandt fæsteren ofte på en fortvivlet udvej som i dette tilfælde i 1784.

En søndag formiddag, da alle var i kirke, forsvandt 5 svin fra Edelgave gods. Svinene var øremærkede, og godsejer Bornemann fik straks, da tyveriet blev opdaget, sat en eftersøgning i gang. Fire dage senere fandt Edelgaves forvalter svinene hos en bonde på Amager. I et forhør forklarede bonden, at han havde købt svinene ved Trommesalen lige uden for København af en bonde ved navn Søren Bendsen fra Hove. Vidner forklarede, at de havde set handelen, men de kendte ikke mandens navn.

Da forvalteren var hjemkommet til Edelgave, nåede rygtet hurtigt til Hove. Samme dag forsvandt Søren Bendsen fra sin gård, og næste dag fandt man den 32-årige mand druknet i Værebros Å.

Præsten skrev i kirkebogen: "I hvilken gyselig og skrækfuld ende tog denne, hvis synd var svagelig selskab, spil, dans og dobbelte vittigheder."

En sen aften blev Søren Bendsen begravet uden jordpåkastelse eller ceremoni. Ved graven stod hans efterladte højgravide hustru, der var blevet enke for 2. gang. Hun havde nu ansvaret for 5 små børn samt en gård, indtil hun selv eller familien havde fundet en 3. ægteemand.

Rita Holm.
(BMA 1981)

STANGHØJ VED LEDØJE

I Oversigt over botaniske lokaliteter på Sjælland er der pr. 18.5. 1979 skrevet flg.:

Stanghøj er en isoleret beliggende høj, som omgives af dyrkede marker. Højen er åben med enkelte buske. Den er helt udhulet på nordsiden. Derefter kommer en oprensning af ikke mindre end 40 navne på floralisten over bevoksningen på højen, lige fra alm. hundegræs, kørvel og knopurt til græsbladet fladstjerne og knoldet mjødurt.

LEDØJE-SMØRUM SANGEN

Den nye Ledøje-Smørum film har som "underlægningsmusik" en sang, som nu bliver kaldt Ledøje-Smørum sangen. Den blev skrevet til en fest på Smørum kro d. 11. februar 1984 i anledning af 10-året for kommunens "selvstændighedskamp".

Mel.: Jeg ved, hvor der findes en have -

BYVÅBNET:

Fra grønklædte bakker og dales profil
en blomstrende rødkløver favne os vil;
symboler på grøde, på velfærd og held,
med minder om høduft og sommeren selv.

LEDØJE-SMØRUM KOMMUNE:

Hvorhen du dig vender, ses fortidens spor;
tit flintsmedens virke fremdrages af jord,
og gravhøje taler om evner og slid,
om stenalderfolket, som her slog sig ned.

En sjældenhed ser du i Ledøje by:
En borgkirke, dobbelt, hvoraf der går ry.
I Smørum blev bygget ved munkenes flid
en stenkirke stolt på Svend Estridsens tid.

Vor grønne kommune har moser og kær,
og smukt i en park "Edelgave" man ser;
og drivhuse glimter med spejle besat
blandt bølgede kornmarker, lunde og krat.

Og landsbyidyl ved den bugtede vej
i Hove og Nybølle venter på dig.
Man ej Smørumnedre kan kende igen,
nu er den en forstad og tusinders hjem.

TANKER VED SVENSKESTENEN:

Jo, stridbarhed var vore forfædres tegn,
da svensk rytteri ville plyndre vor egn.
De kæmpede sammen, da uretten kom,
og det Svenskestenen fortæller os om.

Og stridbare blev vi, da uret vi så,
da Tinget bød store regere de små.
Vi kæmpede sammen og vandt vores sag;
selvstændige var vi og er det i dag.

- - - - -

Lad andre kun mene, at storhed er godt,
det passer os bedst, at det meste er småt.
Vi fandt jo et samfund med nærhed og fred
i Ledøje-Smørum, hvor vi slog os ned.

F. L. Fauk.

FORENINGENS BESTYRELSE

Formand:	Steen Asger Jensen	02 65 03 09
Næstformand:	Lone Brüsck	02 97 37 32
Kasserer:	Evy Qvistgaard	02 65 88 42
Sekretær:	Peder Madsen	02 97 38 33
	Vilhelm Nielsen	02 16 90 12
	Anni Pedersen	02 65 47 20
	Rita Holm, arkæologi	02 65 36 44
Suppleanter:	Poul Zeiler, foto	02 65 13 41
	Aase Thygesen	02 97 56 45
Revisorer:	Elin Jakobsen	
	Lars Jensen	
Suppleant:	Poul Clemmensen	

LOKALHISTORISK ARKIV:

Adresse:	Smørum Bygade 35, Smørumovre, 2760 Måløv	
Telefon:	02 65 44 04 (i åbningstiden)	
Åbningstid:	den 1. torsdag i hver måned, kl. 19.30-21.30	
	den 2. lørdag i månederne sept.-maj, kl. 11-13	
	og efter aftale.	
Arkivarer:	Aase Thygesen	02 97 56 45
	Edla Nikolaisen	02 97 51 95
	Pia Christensen	02 97 50 51

Dette blad udgives af:

LEDØJE-SMØRUM HISTORISK FORENING OG ARKIV

med Kirsten Fauk som redaktør.

ÅRSKONTINGENT 1987: kr. 60,- pensionister kr. 30,-

Foreningens bomærke er tegnet af Bent Eggert.

Arkivets bomærke er tegnet af Nya Sebulonsen.

Næste nummer af medlemsbladet udkommer i november.

De viste fotos af nyere dato er taget af:

Bent Eggert, Bent Nielsen,

ISSN - 01090712

HOVE OFFSET 02 - 16 92 72